

Nederlandse Voedsel- en
Warenautoriteit
Ministerie van Economische Zaken

Papegaaienziekte (Psittacose)

Informatie over de ziekte en de procedures van
de NVWA voor vogelhouders en -handelaren

Papegaaienziekte bij dieren

De bacterie *Chlamydia psittaci* veroorzaakt papegaaienziekte en komt wereldwijd voor bij vogels. Niet alleen papegaaien (parkieten), maar ook pluimvee, duiven, eenden, kalkoenen, kanaries en andere vogels kunnen besmet zijn met de bacterie.

Papegaaienziekte is een zoönose. Dit betekent dat een dier de bacterie kan overgedragen op de mens en bij de mens ziekte kan veroorzaken.

Overdragen van de bacterie

De bacterie *Chlamydia psittaci* infecteert vogels via de luchtwegen of via de bek door besmette mest, stof of besmette luchtdeeltjes. Besmetting is ook mogelijk door direct contact tussen dieren. Besmette vogels scheiden de bacterie uit via mest, snot en oogvocht. Door stress – bijvoorbeeld veroorzaakt door warmte of transport – kunnen besmette vogels meer bacteriën uitscheiden.

Ziekteverschijnselen bij dieren

Vogels kunnen de bacterie bij zich dragen zonder ziekteverschijnselen te hebben. Als vogels wel ziek worden van de bacterie, variëren de klachten van zeer gering tot ernstiger. Symptomen van de ziekte zijn vocht uit ogen en neus, gebrek aan eetlust, diarree en zelfs sterfte. Afhankelijk van het ziekmakend vermogen van de bacterie, treden de eerste ziekteverschijnselen op tussen 3 en 42 dagen na besmetting van de vogel met de bacterie.

Behandeling

Als een vogel besmet is met papegaaienziekte, moet de vogel 6 weken behandeld worden met antibiotica. Ook alle vogels waarmee de zieke vogel contact heeft gehad, moeten behandeld worden. Het medicijn wordt toegediend via drinkwater. Ook kan het medicijn ingespoten worden bij de vogel. Twee weken na afloop van de behandeling test de NVWA de vogel opnieuw om te controleren of de bacterie verdwenen is. Het Nationaal Referentie Laboratorium voor psittacose in Lelystad (Centraal Veterinair Instituut (CVI)) onderzoekt de genomen monters.

Schoonmaken

Vogelverblijven moeten goed schoongemaakt worden. Gebruik handschoenen, beschermende kleding, hoofdbedekking en mond-neusmasker om besmetting te voorkomen. Het is verstandig om het verblijf eerst nat te maken, zodat besmettelijke deeltjes niet verstuiven. Voor meer informatie over het schoonmaken, raadpleegt u de website van de NVWA (www.nvwa.nl/onderwerpen/dieren-dierlijke-producten/dossier/papegaaienziekte-psittacose).

Voorkómen van besmetting

Als u nieuwe vogels koopt, is het verstandig deze vogels eerst 30 dagen apart te houden en ze te laten onderzoeken door uw dierenarts. Een goede hygiëne is belangrijk: maak de kooi of voliëre regelmatig schoon. Verder is het belangrijk dat de vogels geen contact kunnen hebben met wilde vogels.

Papegaaienziekte bij mensen

In Nederland krijgt het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) jaarlijks 30 tot 40 meldingen van gevallen van ernstige psittacose bij mensen. Mogelijk is het werkelijke aantal patiënten iets hoger, omdat de klachten niet altijd zo ernstig zijn dat mensen ermee naar hun huisarts gaan.

Overdracht ziekte van dier naar mens

De mens kan papegaaienziekte oplopen door direct contact met een besmet dier of door mestdeeltjes of stof in te ademen. Vooral bij het schoonmaken van hokken en kooien van besmette vogels kan de bacterie in de lucht terechtkomen en ingeademd worden.

Ziekteverschijnselen bij de mens

Meestal treden de eerste ziekteverschijnselen op tussen 10 en 14 dagen na de besmetting. Bij de mens verloopt de ziekte vaak zonder klachten of met lichte griepachtige symptomen. De ziekte kan soms ook hoge koorts, hevige hoofd- en spierpijn en longontsteking veroorzaken, waarbij ziekenhuisopname nodig is. Over het algemeen kunnen besmette mensen niet andere mensen besmetten.

Aanvullende maatregelen

Wanneer papegaaienziekte is vastgesteld bij een persoon neemt de GGD contact op met de patiënt en gaat na waar de besmetting mogelijk heeft plaatsgevonden. Alleen als vast staat dat de besmette persoon duidelijk contact heeft (gehad) met een vogel meldt de GGD de besmetting aan de NVWA. Dit doet de GGD pas nadat de patiënt hier toestemming voor heeft gegeven. De NVWA onderzoekt vervolgens de verdachte vogels op besmetting met de papagaaienziekte.

Behandeling van de ziekte

Papegaaienziekte bij mensen is goed te genezen met een antibioticakuur.

Afhandelingsprocedure verdenking door NVWA

In de Gezondheids- en Welzijnswet voor Dieren (GWWD) staat dat papegaaizenziekte gemeld en bestreden moet worden. De NVWA voert de bestrijding uit.

Melding

Als u, uw dierenarts of de GGD psittacose vermoedt, moeten allen dit melden aan de NVWA via telefoonnummer 045-5463188. Ook een laboratorium moet melden als een test of een ander onderzoek de aanwezigheid van Chlamydia psittaci vaststelt.

Officiële verdenking

Bij een officiële verdenking treft de NVWA wettelijke maatregelen om verdere verspreiding te voorkomen. U bent verplicht om aan deze maatregelen mee te werken. De locatie van de vogels blijft “verdacht” totdat er bewijs is dat de dieren vrij zijn van papegaaizenziekte.

Staatstoezicht op de volksgezondheid

Soms is er geen officiële verdenking, maar wel een vermoeden dat vogels papegaaizenziekte hebben op een locatie met een zagezegde ‘publieke functie’, bijvoorbeeld een dierenwinkel of kinderboerderij. De NVWA doet op deze locaties onderzoek in het kader van het ‘staatstoezicht op de volksgezondheid’. De NVWA onderzoekt de vogels en wijst de houder of handelaar op zijn eigen verantwoordelijkheid om zelf maatregelen te nemen om verspreiding te voorkomen. De eigenaar krijgt het advies de vogels die onderzocht worden niet te verhandelen. Als tijdens het bezoek klinische verschijnselen zichtbaar zijn, worden de vogels direct verdacht verklaard.

Afhandeling verdenking

Na een melding van papegaaizenziekte bij een vogel zal de NVWA zo snel mogelijk onderzoek doen om uit te zoeken of de vogel werkelijk papegaaizenziekte heeft. De NVWA kan dan maatregelen nemen om verdere overdracht van de besmetting op mens of dier te voorkomen. De NVWA stuurt een dierziektedeskundige naar de locatie van de verdachte vogel(s). De dierziektedeskundige kijkt welke dieren ziek zijn en welke gezond zijn. Dit gebeurt ook bij alle andere aanwezige vogelsoorten op de locatie. Ook vraagt de deskundige of de betrokken mensen ziek zijn. De NVWA-dierziektedeskundige verzamelt cloacaswabs en/of mestmonsters en eventueel kadavers en stuurt deze naar het CVI voor onderzoek.

Uitslagen/bevindingen

Na minimaal 10 werkdagen zijn de eerste resultaten van het onderzoek bekend. De NVWA informeert u over de uitslag. Als de testuitslag gunstig is en geen Chlamydia psittaci is aangetoond, heft NVWA de verdenking op. De getroffen maatregelen zijn niet langer van kracht. Wanneer de testuitslag ongunstig is, krijgt uw vogel(collectie) de status “besmet”. Extra maatregelen zijn dan noodzakelijk.

Maatregelen

Verdenking

U ontvangt van de NVWA een officiële brief over de verdenking en de maatregelen. De GGD en de burgemeester van de gemeente waar de verdachte vogel is gevonden, krijgen een kopie van deze brief. Tijdens de verdenkingsfase is het niet toegestaan om vogels te vervoeren.

Besmetting

Als het onderzoek aantoont dat de vogel(s) besmet zijn met papegaaizenziekte, brengt de NVWA u onmiddellijk op de hoogte. Ook geeft de NVWA aan welke aanvullende maatregelen nodig zijn. De vogel(s) moet(en) behandeld worden en het vogelverblijf moet schoongemaakt en gedesinfecteerd worden. De NVWA neemt na afloop van de behandeling opnieuw cloacaswabs en/of mestmonsters en eventueel kadavers voor onderzoek. Als de uitslag van het onderzoek gunstig is, heft de NVWA de “besmet” status op. Als het onderzoek opnieuw de bacterie heeft aangetoond, moet de hele behandeling worden herhaald.

Kosten

De inzet van de NVWA, de dierziektedeskundige en het laboratoriumonderzoek hoeft u niet te betalen. De behandeling van uw vogels gebeurt wel op kosten van de eigenaar. De ziektekostenverzekeraar vergoedt altijd de kosten voor de medische behandeling van mensen besmet met de papegaaizenziekte. Wél is het eigen risico van de zorgverzekering van toepassing.

Vragen en informatie

Heeft u nog vragen of wilt u meer informatie? Raadpleeg de website van de NVWA (www.nvwa.nl/onderwerpen/dieren-dierlijke-producten/dossier/papegaaizenziekte-psittacose). Tijdens kantooruren kunt u ook contact opnemen met de NVWA via telefoonnummer 0900-0388.

Voor vragen over uw eigen gezondheid in verband met papegaaizenziekte kunt u de GGD in uw regio raadplegen (www.ggd.nl).

Meer informatie

Meer informatie over Papegaaizenziekte leest u op de website van:

RIVM:

http://www.rivm.nl/Onderwerpen/P/Papegaaizenziekte_psittacose

CVI:

<http://www.wageningenur.nl/nl/show/papegaaizenziekte.htm>

Deze brochure is het resultaat van de samenwerking tussen de NVWA, de GGD Utrecht en het RIVM.

**Nederlandse Voedsel- en
Warenautoriteit**

Catharijnesingel 59
3511 GG Utrecht

Postbus 43006
3540 AA Utrecht
T (088) 223 33 33
F (088) 223 33 34

info@nvwa.nl
www.nvwa.nl

juli 2016

